

Ängshö skördat i våtmarkerna längs nedre Helgeån (Kristianstads Vattenrike) – värde som djurfoder

I foderstaten till idisslare (kor, får) bidrar grovfodret med struktur och fiber (NDF), vilket krävs för att man skall få en välfungerande vom. Genom skördetidpunkten kan man bestämma fiberns smältbarhet i vommen vilket analyseras och presenteras som ett energivärde MJ. Tidig skörd i slutet av maj ger ett högre energivärde än skörd efter midsommar. Under växtsäsongen sker en lignifiering av fibern vilket sänker smältbarheten allt efter som den ökar.

För högt avkastande kor eller djur med höga tillväxt krav finns mycket att vinna med ett energivärde över 10.5 MJ. Det ger högre konsumtion av grovfoder och mindre komplettering med kraftfoder. Förutom struktur och smältbar fiber så bidrar grovfodret även med protein och mineraler. Ett högt råproteininnehåll dvs över 170 g / kg ts ger problem att göra en bra foderstat till medel- och lågavkastande djur. Även till sinkor och kvigor utgör proteinet en belastning och kostnad för djuret att utsöndra kvävet i form av urea. Ett hö med lägre proteininnehåll, som ängshöet, är lättare att kompensera än ett hö med för högt proteininnehåll. Kompletteringen kan utgöras av drank eller ett proteinkoncentrat. Har man foderstater med drank fungerar ett proteinsvagare grovfoder bäst.

Vad gäller mineralämnen så är det främst kalium som är ett bekymmer på gårdar med mycket djur och stallgödsel. Det finns här ett starkt samband med högt (> 30 g/kg ts) kaliuminnehåll i grovfodret under sinperioden och kalvningsproblem. På gårdar där det saknas grovfoder med lågt kaliuminnehåll är detta ett stort problem. Finns det en tradition att använda melass så ökar det risken då melass har ett högt kaliuminnehåll.

Tre analyser finns på slätterängshö, en från gräs som skördats och ensilerats omkring den 20 juli 1999, samt två som skördats omkring 25 juli 2000.

Två av proven är definierade som ensilage och är inplastade rundbalar. Med tanke på den höga ts-halten så är alla proven att betrakta som hö.

Medelvärden och variation på tre analyser på våtmarksgräs från Hovby ängar:

parameter	medel	variation	sort	förklaring av begrepp
Torrsubstans	83	81-84	%	
Energi	9,7	9,5-10,0	MJ/kg torrsubstans	mått på fiberns smältbarhet i vommen
Råprotein	99	74-116	g/kg torrsubstans	kväveinnehållet (N) gånger 6,25
AAT	69	68-69	g/kg torrsubstans	aminosyror absorberade i tunntarmen
PBV	-18	-42- -2	g/kg torrsubstans	proteinbalans i vommen = överskottet av protein efter att mikroberna i vommen tagit sin del
NDF	597	556-622	g/kg torrsubstans	mått på struktur och fibrer
Ca	6,2	4,2-7,7	g/kg torrsubstans	kalций - mineral
P	1,4	1,3-1,5	g/kg torrsubstans	fosfor - mineral
K	12,2	10,2-13,4	g/kg torrsubstans	kalium - mineral
Mg	1,7	1,4-1,9	g/kg torrsubstans	magnesium - mineral

Utifrån de tre analyser som finns görs följande bedömning av våtmarkshöet:

Användning till nötkreatur: Det passar bra till dikor (på vinterfoderstat då de har en förmåga att tillgodogöra sig stora mängder grovfoder), sinkor, kvigor och lågt producerande djur. Då innehållet av kalium är lågt passar det mycket bra till sinkor. Med den låga proteinhalten så passar fodret bra tillsammans med Drank.

Användning till hästar: Höet passar även bra till hästar. För vuxna hästar bedöms energihalten som normal, medan råproteinhalten, beroende på hur hästen får arbeta (ridskolehäst—travhäst) kan kräva komplettering. Kalciumhalten är hög medan fosforhalten är låg, vilket också bör uppmärksammas vid foderstatberäkning. Ett lägre damminnehåll och ofta större örtförekomst i ängshöet jämfört med odlad vallhö är positivt.

Sven Hellberg och Olle Bergfelt
Produktchef Nötfor resp. Produktchef Krafft
Lantmännen Skåne